

Ihletett böjti időnk

2Tim 3,16

■ CSERMELY PÉTER

Soha nem felejttem el az egyik évfolyamtársam arcát, amikor megtudta, hogy „[a] teljes Írás Istentől ihletett” igazságszót úgy is lehet értelmezni: „minden írás Istentől ihletett”. „De hát ezzel a hitünk alapjai rendülnek meg!” – mondta. (Ahol a felindultság még akkor is érthető, ha az Írást nagy Í-vel olvassuk.) Mitől lesz teljes az Írás? Attól, ha minden betűjét számon tartjuk? Vagy attól, ha megtaláljuk benne a Krisztust?

Számomra olyan széppé váltak a Biblia „rejtvényei”. Elsőre kusza őserdőnek tűnt, amikor ráébredt az ember arra, hogy az ókori nyelvek szavainak a többsége csak négy-öt jelentéssel adható vissza a magyar nyelvben. Ha egy mondat szinte minden szava ilyen sokértelmű, akkor hány értelme lesz a mondat egészének? Ha minden mondat értelmezése ilyen „bizonytalan”, akkor miben hiszünk? Aztán fokozatosan rádöbbentem arra, hogy mennyire egybecseng mindaz, ami elsőre kuszaságnak látszott. A szavakból kikerekedő tartalommal hiszünk, és nem a különálló szavakban. Éppen ezt a tartalmat kristályosítják ki a „talányos”, sokértelmű szavak. Így kezdi el a Biblia magyarázni saját magát.

Luther a példa a számunkra, aki a Biblia német fordítása során Erasmus tükörfordításával szemben ragaszkodott a „szerzői szándék” figyelembevételéhez. Ugyanakkor a Károli-féle fordításnak az eredeti szöveghez közelebb álló megoldásai sokszor éppen az elsőre érthetlenebb fordulataikkal gondolkodtatnak el bennünket azon, hogy vajon mi is lehetett a „szerzői szándék”.

Macerás dolog a Biblia megértése. Türelemet, állhatatosságot és alázatot kíván. Ha nem mozdulunk ki az egónk centrumából, nem támad „Isten alakú úr” bennünk, amely az igével töltekezhet. De ahogyan egyre jobban feltárul az Írás magja előttünk – úgy kezdjük el egyre jobban látni a Krisztus arcát. És viszont...

Nekem, mint hálózatkutatónak a Biblia sokszor egy nagy hálózatként jelenik meg. Azonban a sejt fehérjehálózataiban nem a hálózat a lényeg, hanem az élet. Az agy idegsejthálózataiban sem a hálózat a lényeg, hanem a gondolat. Ugyanígy a keresztthivatkozások gyönyörűséges láncolatában sem a hálózat a lényeg, hanem az a közös jelentés, amelyben Isten megváltó tervének az ószövetségi részletei is Jézusra mutatnak. Mint ahogy Luther hasonlata szerint a betlehemi bepólyált gyermekből is a Gyermek a lényeg, és nem az, ami elsőre inkább látszik: a pólya. És mint ahogy az ígényt közvetlenül megelőző igazságszót Pál apostol is összeköti a „szent írásokat”, azaz az ószövetség görög fordítását és a Jézus Krisztusba vetett hit által belőlük kapható bölcsességet.

Hitünk magja, a megváltottságunk azonban nem a hálózatok benső, rejtett üzeneteként árad ránk

a Biblia szövegéből. Nagypéntek nagyon világos és minden evangéliumi leírásban nagyon egységes módon nagypéntek, a feltámadás pedig ugyanilyen egyértelműen feltámadás. A mi saját életünk reménységeként is.

Pál apostol már a római elítéltetésére készülve, a saját szellemi végrendeletként is írhatta Timóteusnak az ígénket tartalmazó, második levelét. Amikor az Írásról beszél, már az Újszövetség bizonyos részeire is utal, hiszen a Timóteushoz írt első levelében (5,18) már idézi a Lukács szerinti evangélium szövegét. A nemes harcot megharcolt, futását elvégzett, a hitet megtartott (2Tim 4,7) ember saját életén is végigtekintő írása ez. Ezért is milyen gyönyörűségeen összefoglaló az igeszakaszunk „ihletett” szava, amely egy másutt sehol elő nem forduló hapax legomenon. A θεόπνευστος-*t* „Isten által lehelte”-nek lehetne talán fordítani. Isten lehelete pontosan úgy teszi élővé az ígét, mint ahogyan Isten az élet leheletét lehelte az első ember orrába (1Móz 2,7). Élővé válik az Írás szövege is. Testet ölt. Ahogyan befogadjuk, Urunk közeledik felénk. És (nem csak a *pneuma* hasonlatossága miatt) a Szentlélek is. Előttünk áll a Szentháromság mint az ige forrása, hordozója és kiteljesítője.

Merthogy a Bibliának mind az írása, mind a hallgatása/olvasása alatt a Szentlélek munkálkodik. Ihletettséget szül és ad. Ahogyan Pál apostol a Korinthusiaknak szóló leveleiben írta: „*Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekiünk. Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással*” (1Kor 2,12–13), „*mert a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít*” (2Kor 3,6b). Vagy ahogyan az igeszakaszunk kereszthivatkozása utal erre Péter apostol második levelében: „...mert sohasem ember akaratából származott a prófécia, hanem a Szentlélektől indítatva szóltak az Istentől küldött emberek.” (2Pt 1,21)

Mindez egy bibliavasárnapi meditáció is lehetne (mint ahogyan az igeszakasz többször is a bibliavasárnap ígéje volt). Csak az a bökkenő, hogy az ígénk a februárnak, a böjti idő elejének az ígéje... Ezért is roppantul fontosak az igeszakaszunk záró gondolatai. Következmenyei vannak a Biblia olvasásának. Ahogyan Luther mondta: „A Biblia él, és beszél hozzám, lábai vannak és utolér, kezei vannak és megragad.” Utat mutat (amely a Krisztus), fedd, javít és nevel. Elbizakodottságból és süketsegből az ige hallására, vakságból bölcsességre vezet. Oda, ahol a sátán legyőzője, az Úr szolgálja, Isten Baránya, az élet kenyere, az igazi főpap és az alázatos király vár bennünket. És már benn is vagyunk a böjtnék, a bűnbánatnak, a magunkba szállásnak, az elmélyülésnek, a megtérésnek és a gyógyulásnak a kellős közepén. Amelyen végighaladva Isten minden jó cselekedetre felkészített embe-reivé (2Tim 3,17) válhatunk, akik immár felnőttünk Urunkba, Urunkhoz.

Amikor e sorokat írom, még a karácsonyra készülünk. Amikor olvassák, akkor már a nagyhét-re mutatnak a böjti vasárnapok. Harminchárom év. Alig több mint hármát ismerünk belőle. Mégis. Ennek a rövidre szabott földi életnek minden napjából: az elsőtől és az utolsóból is a megváltottságunk, az örök élet reménysége árad felénk.

Zárásként hadd idézzek ide egy utolsó történetet. Már néhány évtizede annak, hogy egy rosszaló megjegyzést tettem valakire ilyenformán: „Ettől még Jézus is forogna a sírjában! – Aztán mélyen elgondolkodtam. – Te kapitális hülye! Hát nem forogna... Nincsen ott. Feltámadt!” – mondtam magamban. Nekem akkor és ott – nagyon megerősödött a hitem. Ahogyan haladunk előre a böjtnben, lássuk meg egyre inkább azt, hogy húsvét után már *nem látjuk* Jézust a sírjában. Merthogy *bennünk van*. Így legyen! Ámen.